207.1.1 (1–100)

Βιλαέτι Μοναστηρίου

Καζᾶς Φλώρινας

(Φλώρινα, Πισωδέρι, Νερέτη, Μπιζκαμένη,
Σοροβίτσι-Νεβέσκα, Στρέμπρενο)

(1903–14)

Φλώρινα.

Ξ.Ν.ΑΡΑΓΟΥΜΗΣ

~~1903-06~~

1903-9, 1914.

(1904-6, 9)

10/1/1924

Σ.Ν. ΔΡΙΓΟΥΜΗΣ

1

Ἐξοχώτατε κ. Ζ. Δραγούμη
εἰς Ἀθήνας

Τηγενταῦθα ἀποστέλλω τὴν ὑμετέραν ἐξοχότητα διὰ τοῦ κ. Εὐσταθιάδου ἐπιστολήν μου πρὸς ἐσᾶς συνταχθεῖσαν ὑπὲρ σύστασιν τοῦ φιλτάτου μου χωρίς, καὶ ἔτι θεωρῶν φρόνιμον ἀγροτικὸν διδασκάλου καθήκοντα ἀξιωματικοῦ, ἀποτολμῶ τὴν παράκλησιν ἐν ᾗ διατελοῦν αἱ ὑμέτεραι φράγματα ἐν χωρίοις μεγάλα ἀγκαθοφύτου ἄνθρωπος αὐτὸς νὰ ὑπηρετῇ φρόνιμον δὲ ὅτι ἡ παράκλησις ἐν τοῖς βουλγαροφώνοις χωρίοις εἶναι ἔργον καὶ μίαν ἐπιτυχίαν δὲ ἠμποροῦμεν δὲν δυνάμεθα νὰ ἀντεπεξέλθωμεν κατὰ τὴν παραγωγὴν τοῦ βουλγαρικοῦ παραλόγου καὶ τῶν ὀργάνων αὐτοῦ βία καὶ ἀπειλῇ διὰ σπορὰς καὶ σιδηρᾶν ἐπιβολῶν τὴν δύμπον καὶ τὸ πανοραβιδικὸν φρόγραμμα αὐτῶν, καθὸν ἡ ἑταιρικὴ Κυβέρνησις ἤθελε ἐπὶ παραβάσει γνῶσιν φάσεις ἐνεργείας τῶν παραλλήλων μὲς καὶ διὰ τὰ ὑπ' αὐτῶν μέγιστα γενόμενα καὶ διὰ τὰς διαμαρτυρίας τὴν ἀρμοδίων ἀφαντῶ εἰς βαθμὸν ἐνδαρύνοντα τοὺς παραλλήλους καὶ ἀπειλοῦντα τοὺς ἡμετέρους, ἐπὶ τὸ δὲ σιωπᾶμεν ἕως παλαβάμη τὸ ἰσχὺν ἐξωτικῶν σθένειν. Καὶ' αὐτὰς τὰ ὄργανα τοῦ δημοφιλοῦς βουλγαρικοῦ παραλόγου καὶ οἱ ἡγεταὶ αὐτοῦ ἀπειλοῦνται τὰ χωρία μας μὲ σκληρὰν λύσιν διάφορον αὐτὰ εἰς ἀποσυμπόνιον ἀπὸ τὴν ὀρθοδοξίαν ἐμπράκτως ἀσφῶς τοῖς φρονήμασι τὴν ἀποσυμπάθειαν γνωστὸν παθοποιεῖται ὅτι ἡγεμονικὴ ἀποστολὴ αὐθεντικὴ εἰς τοῦ ἐξωτερικοῦ σφαῖρικοῦ κόσμου εἰς τοῖς ἀβασιλεύτοις θρησκευτικοῖς ἀρχηγὸς τῶν βουλγάρων. ἀδύνατη τοιαύτης ἐνεργείας τῶν βουλγάρων ἢ ἀποδεκτῶ

/.

ἡμῶν ἀντενέργεια καὶ καύφη τί δύναται παρακαλῶ νὰ κατορθώσῃ ἀπό-
ταν μάλιστα ἐνταῦθα οἱ θρησκευτικοὶ καὶ ἐθνικοὶ ἀρχηγοὶ ἡμῶν μὴ ἔχοντες
συνείδησιν τοῦ προορισμοῦ των καὶ τῆς ἀποστολῆς, καὶ μὴ καταναοῦντες πο-
σῶς τὸν κίνδυνον περὶ ἀτομικὰ μόνον καὶ περὶ αὐτολογικῶν κατατρίβουσι
τὸν καιρόν των, Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πανθομολογῆται ὅτι ἡ ἀποστολὴ ἐλ-
ληνικῆς τριακοντά (Ἀριθ. 30) μελούς συμμορίας νῦν εἶναι ἀναγκαιο-
τάτη εἰς τὰ μέρη μας ἥτις συναντωμένη μετὰ τοῦ Κῶτε ἐν ἀνάγκῃ νὰ δύ-
ναται νὰ διαιρῆται εἰς ἄλλας μικροτέρας, Διὸ παρακαλῶ τὴν Ὑμετέραν
Ἐξοχότητα ὅπως συστήσῃ τὴν ἀνάγκην ταύτην ὅπου δεῖ, καὶ ὑπο-
διατελῶ μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ τῆς Ὑμετέρας ἐξοχότητος.

φίλος ἐλάχιστος

Ἐν Φλωρίνῃ τῇ 10 Ἰανουαρίου 1904. Νικόλαος Α. Πύρρα

Ὑ.Ε. ἐγκλείστως θὰ εὕρη Αὕτη ἐπιστολὴν τοῦ κ. Λαζάρου καὶ μίαν ἀπόδειξιν. Ἴδιος

Καλάμος

Οἱ ἐκκλησιαστικοὶ κοντρολιάτορες διαμερισμάτων

Χωρίον Δημαρδέως

Νικόλαος Κύριλλος Κληματιάς
Εὐάγγελος Δούκας Κληματιάς
Δημήτριος Ἰωάννου Κληματιάς
Χρῆστος Ἰωάννου Κληματιάς
Δημήτριος Ἀγόρης Σκυλοφωνᾶς ἀπὸ Κληματιάς
Νικόλαος Παπαϊώργης Ἀγριβόλας +
Χρῆστος Μαυρουδῆς Κληματιάς
Νικόλαος Μαυρουδῆς Κληματιάς
Παῦλος Μαυρουδῆς Κληματιάς

Χωρίον Καστανιᾶς

Μιχαὴλ Κονταίνος Κλιτόρου
Γρίγορ Ῥάπτης Κληματιάς ἀπὸ Ἰωάννη Δούκα ἐδῶ Ἐλαίονας
Ῥουσουλιτόρου Ῥάπτης ἐργολάβος ἀπὸ Κληματιάς ὁδὸς ἐρυθρῶν
Ἰωάννης Ῥάπτης Κληματιάς
Πέτρος Παῦλος Κληματιάς ἀγριβόλας +
Παπαϊώργης Καμίνης Μαραγγός
Πέτρος Μαΐστρος Κληματιάς ὁδὸς Παπαϊώργη
Γεώργιος Μακρυδήμος Δούκας ἀπὸ Κληματιάς ὁδὸς Ἀναπαύσεως
Ἀθανάσιος Παπαδοπαναγιώτου Κλιτόρου

Ἀθανάτου: Κωνσταντῖνος Κλιτόρου
Ἰωάννης Μαΐστρος ὁδὸς Ζώνιου Ἰωαννίδη Ἀγριβόλας +
Χρῆστος Μαΐστρος Δούκας = ἀπὸ ἐφέτος ἐκλείσαμε

Χωρίον Λεμονιᾶτου

Ἐθναρχεῖον Ζέρμας
Νικόλαος Ζέρμας ἀγριβόλας +
Πέτρος Διμητροφώτειος ἀρχιγραμματεὺς Κληματιᾶς Ἐρυθρᾶς
Βασίλειος Γρόμπος
Ἀθηνᾶ Μακρῆ
Παναγιώτης Ῥάπτης
Πέτρος Ῥάπτης Κληματιάς
ἀπὸ φέτος ἐκλείσαμε

Σχίσματικοί

χορίον Γραμωρέσι	Ζίσις Παναγασσάρου ιερωτέτος τοῦ Σχίσματος Σταμάτης Παναγασσάρου οπιριότερος τοῦ βαλγάρου Νικόλαος Παναγασσάρου αμφίβολος + Κάθαρος βαλγαρικόν τοῦ χορίου τους νέ φανατικόν νέ μερικί ασίμαντι αλά φανατικί ολι.
χορίον Ανάσεσας	Μιχαίλ Τσουλέας Σαφασίς οχρίστος Ιοάνου Αμφίβολος + νέ μερικί Ασίμαντι αλά αμφίβολι +
χορίον Δίμπενη	Δημίτριος Ζιούγγλας Κτηματίας Βασίλις Τσάνγος Αμφίβολος + Κόστας Γιωμβρόνιος Αμφίβολος + εις Αμαρίδιον διαμ[illegible]
χορίον Βαμπίλη	Δημίτριος Ευαγγέλου Σαντιλοπίος Αμφίβολος + Μιχαίλις Ιλίστις Δημιτρίου Αμφίβολος + νέ μερικί ασίμαντι αλα ολι Αμφίβολι +
χορίον Βερνάκι	Σταύρος Σταυρίδις εργολάβος φανατικός Ζίσις Δημιτρίου πρόιν Καπνοπόλις νέ αλί πολί ασίμαντι αλά ολι φανατικί
χορίον Κοίρτιστα	ολόκληρον τὸ χορίον ελινικόν Μόνον εἶδο διαμένον εργολάβος Αθανάσιος Ιοάνου ἐνι φανατικός Κομίτης

Οἱ διασωθέντες ἐγκαυμοὶ ἐκ τοῦ
εἰς τὸν χωρίον τοῦ Καρπενησίου Λυκοῦ διαμένοντες
νῦν σήμερον, οἱ πλεῖστοι ἔμενες

Χωρίον Ἐμπορείου

Χρῆστος Τσώλιας ἀρχηγὸς Λόχου
Βασίλειος Τσώλιας λοχαγὸς τοῦ προσώπου
Νικόλαος Κίρτσος νῦν τοῦ Πρώτου Ἀγροτοδρόμου
Ἰωάννης Κίρτσος λοχαγὸς — ἐδῶ —
Νικόλαος Καρᾶς λοχαγὸς — ἐδῶ —
Ἀντώνιος Μπίμπας προσώπου νῦν σκοτωμένος μετὰ ἔργων
Νικόλαος Ἰωαννόπουλος προσώπου νῦν σκοτωμένος μετὰ ἔργων
Δημήτριος Δανδάκης Κλιμακίου σκοτωμένος μετὰ ἔργων ἐκεῖ +
Γεώργιος Δημητρίου Δανδάκης λοχίας — — +

Χωρίον Καστανέων

Γεώργιος Ἀγγέλης ἀνθυπολοχίας
Ἰωάννης Θ. Ἀγγέλης ὁμ.
Χαραλάμπους Ἀγγέλης ὁμ.
Ἀναστάσιος Ξένιος ἀνεψιὸς Πατρὸς τοῦ Πρωτοκλ. Καπάνη
ὁ διαμένων ἐνταῦθα ἐκ Καστανέων ἔχει μερικῶς γνῶσιν
προσώπου τοῦ σκηνικοῦ — ἐκ γράμματος διότι νῦν δέρον
νῦν ὁ Βασίλειος Τσιμπούκης ὅτι διαμένει ἐκ Καστορίαν ἐκεῖ ἔχομεν
ὅτι ἐκ τῶν Καστανέων

Χωρίον Μεγαλοκάμπου

Κώστας Ἀγγέλης
μετὰ τοῦ υἱοῦ του
Ἀναστάσιος Ἀγγέλης
μετὰ τοῦ ἑνὸς υἱοῦ του

Χωρίον Σκοπιάνων

Γεώργιος Μπαμπούλης
Κώστας Σωτηρίου
νῦν ὑπόλοιπα

Χωρίον Μεσοβούνου

Γεώργιος Κοζίλης Ἀνθυπολοχαγὸς +
Ἰωάννης Κοζίλης +
Ἀθανάσιος Κοζίλης +
Κωνσταντῖνος Μαγειρᾶς Ἀδελφὸς τοῦ Μακεδονομάχου Πατρὸς ἔμενε
Ἀθανάσιος Ἀντωνίου γνῶσιν

ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ

Ἐν Ἡμέρᾳ Ἰη· 3η· Ἰανουαρίου 1908

Ἀγαπητέ μοι Φίλε κ. Ν.

Δύσκολα εἶναι μοι κ' ἐπίσης σαύλων ἰων ἱερεσυμπεριφέρων, σύνεγγυα δὲ καὶ ἰῶν ἐμφύλιων μέσων εἶναι μελλοχειρίδι κ' βομβαρδιὰ φρόσφατα ἐπιδεῖνουν ἰὴν ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Ἠπείρῳ κατάστασιν, καὶ φρόσ ἤδη ἰῶν ἰὴ ὀρθοδοξίας καὶ ἰῶν ὁλοκλήρων μετ' αὐἰῆς συνδεομένων Ἑλλήνων. Ἡ χώρα ἡμῶν σαυδαρομαγουμένη τόλιν ἔμπνευση καὶ τοῦτο εἶναι δεινόν. Κ' οὐσιῶν κ' ἐπίσης ἱστορία ἐμοὶ καὶ αὐτοῖ ἤδη καὶ ἔδιμοι ἡμῶν· καὶ σφρίγει ἰὴν ἐπιστασίαν ἰὴν Ἑλληνικῶν Μακεδονίας ἔμπνευση κ' ἰὴν ἱστορίαν εἶναι σαύλη σφρίγει ὡς κ' ἐφρόνειτο ν' ἀποδείξουν διαὶ ὁ χρυσὸς κόκκος χέρσου χρυσὸν αὐξάνει· σφρίγει δὲ ἰῶν ἤδη καὶ ἐδίμων αὐτοῖ εἶσιν ἡμῖν σφαιρότερα ἔμπνευση καὶ οὐ ἰῶν σφρόνιος νὰ χρονοβριβώσουν σφρίγει αὐἰῶν· καὶ ὅσον ἡμεῖς οἱ ἴδιοι καὶ κ' ἰαῖς σημερινεῖαις ἡμέραις κ' ἰαῖς συμφοραῖς καὶ ἔμπνευση σαύλου καὶ σαύλε κ' ἰὴ ἀρχαία καὶ ἰὴν νέαν ἐποχὴ μεταχειριζόμεθα· Προλέγω σοι φίλε μου εἰμαι ἐμοὶ φίλε ὅτι κ' ἄλλοις αὐἰὴ φρόσφατα ἔμφυλη ἐποσπουδὴ καὶ ἀρχαὶ ἰὴν σπουδαιοτέρων ἀφορμῶν δια χειμάτων καὶ διὰ ἰὴν ἐκπαιδεύσεως ἰῶν ἐλπίζουν αὐἰῶν δυσκαὶ κ' ἰῶν διαφόρων αὐἰῶν κ' ἰὴν ξένην ἐχομαὶ· ἐκεῖθεν ἐκπο-

ἐξόν τοῦ μέχρι μεγίστου ὀδόντων φανεροῦ καὶ λαὶ σαν-
τὸς σαφῶς σαφῆ δόλον καὶ καλὰ τῆς θρησκείας αὐτῆς ἀγρὰ
μέχρι τῶν ὑποκειμένων ἐνέργουν ἐν τῷ τοῦ σώζειν
πυρσοφόρος καὶ χωρίους. Ἔγνων ἐγὼ τοὺς τῆς παλαίφατ-
ους πειθόμενος, ὅτι μαγόντες καὶ ἀναγινώσκοντες συμ-
φερόντως ἐν τῇ γνῶσαι τὴν δοκίαν ὀφείλουσιν καὶ ὅτι
αὐτὸ τόσον δὴ σημαίνει, καὶ διότι καὶ αὐτοῦ τοῦ χρόνου
ἐννοοῦμεν παχύτερα καὶ εὐκοπώτερον μανθάνομεν ἢ
δὴ χαίνομεν κοιμῶν, ἔστιν ὅτε δὲ μανθάνομεν καὶ ἔμπει-
ται. Παντὸς χόδιν ὄμως διὰ τῆς ῥητορικῆς τοιαύτης ἐ-
βγεσσον ὅτι ἀσύμφορον καὶ παντὸς εὐνεδιώκοντο τὸ χαρα-
κτηρίζοντος ὡς ἀγαθόν καὶ ἰδίως σεσοφισμένοι.
Ἐστὶ δὲ δι' ἐκείνων οὐδεὶς ἐστὶ δεῖ τὸ μηδ' αὐτοὶ οὐ
συγγενεῖς ἐκείνων παλέ ἐγὼν εἰς τὸ χρῆσθαι δι' οὗ ἐγκράτορα
ἀνθρώπους ὀλιγίστους καὶ ἐνεργείας ἔργον ἔχοντας
νὰ σημειώσωσιν ἐν οὐ οἰκίας εἰς οἰκίαν ἵνα θρόσωπο-
ποιῶσιν αὐτούς. Καὶ τὸ μέσον τῶν τοιούτο, ἀσύμφορον, οὐ χ
ἧττον ὄμως περὶ καὶ ἐκείνους ὁσαδοῦς ἐγκρεμάσωσιν
ἐκ τοῦ ὀφθῆναι ἐκ γνώσεως ἀσυμφόρων τοῦ ὀφθαλμοῦ
δυνάμεως ἐκ θεραπείας μικροδαιμόνων διὰ τοῦ εἰς τὴν
ἀγροδαιμονίαν μεταβαίνοντας. Διὰ τῆς θαρραχῆς χρημάτων
εἰς τοὺς ἐκκλησίας ἐσχυρούς σοφιστικοὺς ὀδηγιανοὺς
καὶ διὰ τῆς ἐκ τῶν θαλρώντων ἐκ τῶν τέχνας εἰς τοὺς κα-
κῶς συνεργατικοὺς ὄσους ἐκ τῶν καλεῖσθαι τὸ
ἐνοίκους ὀφείλει δι' εὐρεῖαν μεθοδοσοφίας ἐκ τῶν ὀδη-
σιῶν διὰ θαρραχῆς βιβλίων καὶ σεῖον ἐκ τῆς διὰ
μαθητῶν ἐσοπτρικῆς γραφικῆς ἔχει καὶ

Ἐν τοῦ σχολείου των οὐδὲν ἄλλο ἐδίδασκον εἰς τοὺς σρου-
χωρέους μαθηταὶ των ἢ μόνα φανταστικὰ μῦθους καὶ ὠ-
ρεων ἐστρέφοντες εἰς αὐτοὺς τοὺς σαῦλους ἀλαζόνας, οὐσιας
καὶ σαῦ ὅλε αρέσουσι εἰς τοὺς εἰς τὴν μεγάλην μητέρα
δας. Οἱ σρουγιάλτερος καὶ οἱ σρόμερλοι τῶν χωρίων τοὺς
ἀδελφὸν καὶ εἰς τὴν ἐμπορικὴν τάξιν ἀσοσιέρε ε-
νιῶν τὸ τέλος τοῦ ἀπέσυρεν ἀπὸ, διευθύνεις τὰ σχολεῖ-
ε αὐτῶν μαθήματα σέσσαρας διεσφορὲς καὶ ἀνωμαλίας
καὶ οὕτως ἔβαινον τὰ σραγματα μέχρι τοῦ ἔτους 1897.
Ἔτοτε μεταβάλλουσι σοσιετὴν· καὶ ὅσον βλέπουσι, ὅτι
διεύθυνσιν τῶν σχολείων των οὐδὲν κατέρδουν καὶ μόνον ἀ-
φθονον χρῆμα καὶ ἐξωδεύθη ἀνευ σραγματικοῦ
ἔτους τοῦ σοσιοῦ των ἀδελφοσιάλου καὶ ἔνεργον εἰ
ρῶσα ἐσσενίδιοι καὶ μυσαρὰ σῶμα τε καὶ ἀσελγέ-
καια, ἅτινα ἀπαραμυθήτως ἐνοῦσι τὴν σρίσσεν. . .
Τὸ σρατηγεῖον μεδεσρα ὅργανα τῆς ἐσχάτης σοσι-
νιστικῆς λαίτης μεσῶν ἱερῶν καὶ ὁσίων μεταξὺ
ἐγρηγορὸς, ἅτινα μέχρι τοῦ 1901 ἐμερέσιον ἐξόντως τοὺς
σρωτίας ἀνδρας ἔνεργ εἰς ἐγραδοζίας καὶ σαυλοσμαζοῦ καὶ
ἀνέδιδον τοῦ δογοφοσίας αὐτοῦ εἰς ὀδηγανοὺς ἐν ἄγρου
ὅμως ἀδύνου καὶ νῦν τοῦ νέφους τοῦτος ἐξελιγοντοῦ
καλαχθόνιον αὐτῶν σοσσόν. Ἀλλ' οἱ ταῦ μεγάλου ἔγι
ἀδύναλον καὶ μὴ μαθὲ καὶ καλὰ σινέσιαν ἐαυτοῦ
δι, οὕτω καὶ ἐν τῇ ἀσυγχύσῳ ἀνδρῶν σιμεσιωτῶν
καὶ δὴ ἱερέων, διδασκάλων καὶ σρομερλίων καὶ μό-
νων ἐμένων [redacted] ἐγκόδια τοῦ σοσσοῦ ὅτι
σαῦλος τοῦτος μεσῶν ἐν τῇ βουλγαρικῇ σροσαγαΐδος

ερός ἐζούλωσε ἀπὸ ὀρθοδοξίας μᾶζα ἐννιὰ ἐχθικούς.
Μὲ δυναμένα δὲ τὰ ὀνόματα ἐτοῦτο χρόνο νὰ γραφοῦν
ὅλα τὰ χριστόλαλα αὐτὰ ἤθελε ἀπόμεινε ἐφόντωσε ἐδόμο-
ντα ἐννιὰ ὀλόγυρα μὲ μέρος καὶ ὅλα τοῦτα ναφαι ἐχθικοὶ
ἐχθροὶ τὰ τοῦ ἔθνη καὶ σηριεφέρουδε τὰ τοῦ χωρία αὐτὰ ὄρια-
δας καὶ ἐχωρίζουν τοῦ ἄγρια αὐτὰ ἀκόμη νὰ τοῦ ὁμολο-
γοῦσι τὴ κανονικὴ τοῦ χωρίου ἡ γλῶσσα. Θὰ τοῦ δὲν αὐθεντικὸ-
τερο αὐτὸ ὀλιγεῖ καὶ νὰ νόβαμε αὐτοὺς τὸ ὀρόδιμο
βαρὺ διεφείαν καὶ μόνη μέρη ἐξαναμεταφέρτηκε αὐτοὶ
σαντζακοῦ καὶ σαλόνικι καὶ τοῦ ἐμπορεύσουν, ἐξ ὧν ἐχω-
μουσοφωνοῦμε μέχρι δεκάδου ἢ καὶ περισσότερο. Ὑπάρ-
χουν ἐφαντεζιῶτες σωζοῦσι μέχρι τὸν 20ὸ Ἰουνίου
1903 ἐμπορούδε τὸ καλόδεσον αὐτὴ ὁδόδε δὲ θὰ βρεῖ ἀνάγ-
καση τοῦ δυσλογικοῦ χωριοῦ καὶ ἰδίως τοῦ μεγάλου
ὀρθοδόξου δὲ θὰ φροῦ ἡ μαχαίρας καὶ ἐχθροὶ τὰ τοῦ ὁμο-
λογοῦν καὶ ὀλίγα ὀκόδας ἀπὸ 200-400 τὰ καὶ δυσλογικὰ
ὀρθόδοξα χωρία καὶ ἀναίσθητον κὰ τοῦ φοβοδολῶσι νὰ
τοῦ ἀνδύσουν καὶ φρῦδια δὸν ἐκρατικὰ δασκάλους
αὐτοῦ δὲ τὰ καὶ καλοσυλλόγησι καὶ αὐτοῦ τοῦ κοντινὸ χω-
ριοῦ. Καὶ μὲ ὅλα ταῦτα ὁ λαμπρικὸς ὁλαὸς ὁ καλοδεῖ
μεν αὐτοῦ ἐκφράζει σαντζακὰ ἀρκοντικὰ δέδεν μέχρι
ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι φροέβησαν κὰ σηροσφύσιν τὰ
ὀθωμανικὰ χωρία καὶ σὲν ἐχθικὸ ἀναγκάσουν τοῦ ὁλο-
κληρικὸ ὁλαὸ νὰ φροβεῖ κὰ σηροσφύσιν χριστιανι-
κὰ χωρία, μέλλει ἀπὸ δοξόζοντο τοῦτες πανδυ-
ὀνομάτους ἐκκλησιαστικὸς ὁμιλοῦσι ἀπὸ χωρία διαὰ
κοινοῦσι αὐτὰ οἱ ὁλαὶ τοῦ καὶ αὐτὰ καὶ καλοδοῦσι

διά τῶν ὀργάνων καὶ πατρώνων τῶν τῆς Ὀθωμανικῆς
Κυβέρνησιν εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ τὰς γενομένας δηώσεις,
λεηλασίας, ἀτιμώσεις καὶ σφαγάς· ἐνῷ ὑπάντων πάντων εἰ-
σὶν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι προπαγανδισταὶ καὶ οἱ ὑποστηρίζον-
τες αὐτοὺς πάτρωνές τῶν. Οἱ στρατιῶται οὐδὲν περιπλέον
ἔπραξαν ἢ συνεπλήρωσαν τὰς ἐλλείψεις τῶν μιαιφόνων
τούτων καὶ δὴ εἰς χωρία ἢ κωμοπόλεις μὴ μετασχοί-
σας τὰς ὀλεθρίους σαπολαβιστικὰς ἰδέας τῶν. Δὲν προ-
βαίνω εἰς τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν χωρίων κωμοπόλεων
καὶ πόλεων· καθ' ὅσον τοῖς πᾶσιν εἰσὶ γνωστά. Τί δὲ
ἀγαπητέ μοι, νὰ εἴπω περὶ τῶν διαπραττομένων ἀτιμώ-
σεων ἐν τοῖς χωρίοις καὶ ἔνθα εἰσήρχοντο... ἐπιτρέ-
ψατέ μοι νὰ σιωπήσω... αἰσχρὸν ἐστιν οὐ μόνον
λέγειν, ἀλλὰ πολλῷ πλέον γράφειν.....
Ἡ τοιαύτη κατάστασις διήρκεσε μέχρις εἰκοστῆς
Ἰβρίου ὁπότε ἰδόθη αὐτοῖς γενικὴ ἀμνηστεία καὶ
ἐπέστρεψαν πάντες σχεδὸν ἄσπλοι εἰς τὰς ἑστίας τῶν
προφασιζόμενοι, ὅτι οὐ ἀρχηγοί τῶν ἐκράτησαν τὰ
ὅπλα τῶν, ψευδὸς ἀναίσχυντον ἀλλ' ὅμως οὐδόλως
ἐπαιρωπιήθησαν· ἔμειναν δὲ μόνον οἱ ἀρχη-
γοί τῶν, οἵτινες ἐσχάτως περιφέρονται ἀπὸ χωρίον
εἰς χωρίον ἢ οἱ τυχόντες ἀμνηστείας ἐξαναγκά-
ζουσι τοὺς δυστήνους ν' ἀποστύωσι τὰ πάτρια
καὶ νὰ προσέρχωνται εἰς τὸ σχίσμα· καὶ διατί;
διότι οὐδεὶς τοῖς ὑποστηρίζει καὶ διότι ἐμπρά-
κτως ἐδοκίμασαν τὴν βαρβαρότητά τῶν· διότι ἔ-
χουσιν ἰσχυροὺς ὑποστηρικτάς. Τί ποιητέον

θρέπει γιατί καὶ τρεῖς νὰ συγχωρεθοῦμεν
γι' αὐτούς; εἶναι. Ὑπάρχει εὐπόρεια ἀγαπητέ μου πα-
ρά σὲ αὐτὴν τὴν ἐποχὴ ποὺ ἐδῶ ὅλοι καὶ ἂν ἔχουν
εὕρουν αὐτὸ ποὺ ζητοῦσαν τὸ ζῆτημα δὲν εἶναι
εὐρύχωρη γκαρσονιέρα ἔχομεν τὸ ζήτημα καὶ
ζήσουν ὅσοι ἐσεῖς εὕρουν αὐτὸ ποὺ θέλουν ἐ γιατί ὅπου
εἶναι μιὰ γάτα σκύλος. Δὲν ἀκοῦτε τί γίνεται εἰς
ἰδικά μας ἰσόγειον ὅπου ἂν δὲν σκοτώσουν
εἰς τὸ κτίριον ὁ Μάρκος δὲν δαιμόνιος μὲ δὲν δὲν
δὲν ἀφουγκράζεται μέχρι τὴν 1ην Ἰανουαρίου καθό-
σον δὲν εἶναι δεκτός· ἰδοὺ τὸ σκοτάδι καὶ σά-
μπα σκοτώνουν εἰς ὅλους οἱ αὐτόχθονες ἐγκαθιδρυμένοι καὶ
ἰσόγειον καὶ φεύγει "εἶναι δεκτοὶ μέχρι τὴν 6ην ἐ-
πιφάνειαν" καὶ τὸ ἴδιο καὶ ἐγὼ καὶ ἐγὼ καὶ σκοτώνει
καὶ τὸ ἴδιον σκυλάκι δὲν σκοτώνουν ἔτσι οὔτε
καὶ σκοτώνουν ἐν συνοικίαις. Πολὺ δὲ καὶ
ἐν χωρίαις ὑδρεύχως, ἔτσι καὶ δι' ὑγρᾶς σκοτώ-
νουν ἀπὸ δεδομένης ἀπὸ σήμερα ἕνα σπίτι ἐν τῷ
συνοικίαν Μακεδονίαν οὐχὶ ἐν τῷ θρέπει
θρυμματίαν ἀλλὰ σκοτώνουν ἐν τῷ θρέπει ἐν
ἐδιομερεῖ τῇ Δεκεμβρίῳ (ὄχι Νοεμβρίου)

Δ.

Δελτάριον ἐπιστολῆς
ἀνήκον ἐπιστολῇ
ἀπὸ 2ας Δεκεμβρίου
ἐπὶ τῆς 26 Δεκ. 1904

2 17/11/1904

Σεβαστέ μου κ. Σ. Δραγούμη
ἐν Ἀθήναις

Σ.Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ

Ὁ ἀείμνηστος ἀρχηγός μου μοῦ ἔγραφε πάντοτε ὅτι πάντα ἔπρεπε νὰ ἔχει ἐγκάρδιον τὴν συνήθειαν τῆς συζητήσεως μεταξύ μας καὶ νὰ ἐκφράζῃ ἐλευθέρως τὴν ἰδέαν του, ἔχων ὑπ' ὄψιν του τὰς συμβουλὰς τοῦ ἀειμνήστου ἀρχηγοῦ μου λαμβάνω τὸ θάρρος νὰ ἐκφράσω τὴν ἀποψιν ἡμῶν ἐπὶ τῆς ὑπ' ἐξ. ἔγγρ. Ἐνῶ τὰ δραχμάτα ἐσήμαιναν καὶ ἐν εὐχῇ ἔζαινα μεθυσθήσεσθαι καὶ πάντα τοῦ συστηχήματος τοῦ ἀειμνήστου ἀρχηγοῦ μου πρὸς βλάβην τῶν ἐθνικῶν μας συμφερόντων, [Καὶ ἐμὲ μᾶλλον τιμᾷ τὸ καμπάδιον νὰ σήμαινε ἀντιπροσώπους πρόσωπα σοβαρὰ καὶ αὐθητὰ " καὶ ἀμοιάζουν τὸν κ. Α. Καλογήρη " διατὶ δικαιοῦνται τὰ δραγμάτα ὄχι ὅμως νὰ φέρουν μέ τὰς συμμορίας, ἀλλὰ νὰ μένουν εἰς τὰ χέρια, πρὸς τὸ παρὸν νὰ σήμαινε 2/3 τοιαῦτα πρόσωπα, Ὁ ἕνας νὰ μένῃ ἐν Καστορίᾳ ἂν εἶναι ἡ μεγαλητέρα τῶν ἀνάγκη, ἕνας νὰ μένῃ εἰς Νέβεσκαν, καὶ ἕνας εἰς Πισοδέρι, ἀλλὰ ἐὰν δὲν θέλει νὰ σήμαινε τὸ Καμπάδιον εἰς Νέβεσκαν καὶ Πισοδέρι, εἰς Καστορίᾳ ὅμως πρέπει νὰ σήμαινε διὰ λόγους εὐνομικούς,

Νὰ σήμαινε 6/χ ὑπ' ἀξιωματικοὺς οἱ ὁποῖοι νὰ μένουν εἰς διάφορα χωριὰ ὅπου ἔχομεν ἀποκτήσει συμμορίας καὶ προσπαθοῦν αὐτὰ ἕνας ὑπ' ἀξιωματικὸς ἐπιτυφρᾶς νὰ διευθύνῃ τὴν συμμορίαν καὶ ἐνδαρρύνῃ τοὺς χωριανοὺς καὶ νὰ τοὺς καθησυχάζῃ καὶ μαλακώνῃ καὶ τὰ μέρη, κ.τ.λ. νὰ χωρίζουν δὲ αὐτοὶ ἐκεῖνοι αὐτικαὶ διότι οἱ αὐτοὶ χωριανοὶ πρέπει διὰ τοῦ ἐναγγελεῖον νὰ καθησυχάζουν, Διὰ κάθε συμμορία νὰ σήμαινε τὸ Καμπάδιον ἑαυτοῦ ὑπ' ἀξιωματικοὺς διατὶ δικαιοῦνται τοὺς ἄλλους συμμορίας (δηλ. τοὺς ἀντιπάλους) νὰ βάλουν

σπραν τὴν δὲ χωριὰ αὐτὰ ναὶ εἶναι ἀνδρικὰ φρονήματα αὐθέντροι ναὶ αὐτοβοήθεια
ὁ ναθεὶς ἐξ αὐτῶν ναὶ ἔχει ναὶ 2/3 συντρόφους ναμοὺς οἱ ἀθῶοι φρονάδαν ναὶ
εἶναι ανδαρχικοὶ ναὶ εἶναι γεροὶ ναὶ τὴ δόξα ναὶ δύνανται ναὶ δρικαθοῦν.
Πρὸς τὸ φαρὸν ναὶ μὴν σθέλη συμμορίαν διὰ ὁ μερὰς δὲν μαζὶ ἐκάβγαν φρονά-
δαν δὲ μρηθικαὶς ναὶ μὴν σθέλῃς διὰ δαὶ βγάγαν τὰ χωριὰ αὐτὰ νὰ πάσαν αὐτὲς
φυλάγοντα κ.τ.λ. Πρέπει τὴν ὥρα ταὶ χωριὰ ναὶ ἔχομεν ταχυδρόμους οἱ ἀθῶοι δὰ
μας χρησιμεύσαν ναὶ μὲ ὁδηγοί, τὸ καμπάλον ναὶ φροντίσουν τὸ ταχύδρομον ναὶ πά-
λιν ὥρα διὰ εἶναι ἀνάγκη, ταὶ ὥρα ἐνδαρρύνουν ταὶ χωριὰ αὐτὸ ναὶ τὸ ὄμ-
λο, Ἀθήναις ταὶ τσαρικιὰ σπιτιὰ ναὶ τὼν βαυγαρικῶν συμμοριῶν ἤμεν εἶμε
δα ὥρα μὲν ταῦρια ἔχαν μάουζερ νὰ βαύγαροι μαγηχερ ἤμεν μὲ τὸ
βρᾶ δὲν δυνάμεθα ναὶ συνεύσομεν τὸ ντεφάγι, τὸ βρᾶ τὼν νύκτα βγάμε φυ-
γὰ τὼν ἤμεραν κατὰ ναὶ σχὶ πρόσωπον κάμεν, διὰ ταῦτο πρέπει νὰ φρον-
τίσουν τὸ καμπάλον διὰ κάθε συμμορία ναὶ σθέλει μάουζερ διὰ ταὶς μυσαιτα-
λάχιστον οἱ ἀθῶοι δαὶ εἶναι ναὶ καλοὶ σωσιανταί, Ἡ ἐμπρομὲ δὲν γίνεται τόσον
ταυτικοί,] Μέσον ταὶ ἐν Μοναστηρίῳ προξενεῖον σας ἔσθλιψα τὴν ψυχὴν ταὶ ἀ-
γαπητόν ἀρχηγόν μου μὲ ταὶ διάφορα ἔγγραφα τὴν αὐθέντρα εἶχα σφαγὴν μὲ τὴν κόλο
τὴ σφραγίδα, [ἀπὸ τὸν τόπον εἶναι σχεδὰ κακοὶ αὐθέντροι δαὶ ἀκολουθοῦσαν ταὶς συμμορί-
ας τὴν ἄνοιξιν, φρέπει ναὶ ὑπάρχει καλὴ ὀργάνωσις αὐτὸ ὥρα διὰ τὴν ἄνοιξιν ναὶ εἶναι ἕ-
τοιμα ταὶ σφάγματα ναὶ χιονιὰ ταὶ φρόβυνα διατὶ ἐξημάζονται, ἐὰν εἶναι σφριλὰ ἐγὼ
ναὶ συστήσω εἰς τὸ καμπάλον ναθὼς χτυρίμ θέλεται καμίαν ἐκδίκησιν τὸν καμ-
πάλον ἀλλὰ τὸ σάρρος ταὶ ἀθανάτου ἀρχηγοῦ μὲ παραμυθεῖ ναὶ γράψω ὡρὰ
τὴν Υμετ. ἔξυχ. ναθὼς νομίζω ὅτι δὲν ἀπάμεν ὁ ἀρχηγός μου.

Διατελῶ μετὰ βαθυτάτου ἐκτιμήσεως

Μακεδονία τῇ 17/11/904 Νικόλαος Α. Πύρζας

Σ.Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ

3

18/10/1905

Σεβαστέμοι κ-ε Ζ. Δραγούμη

εἰς Ἀθ.

Πρό ἡμερῶν μέσον τοῦ κ. Ἀρ. Χριστίδη σᾶς ἔγραψα μίαν ἐπιστολήν τὴν παραλαβὴν δὲν ἀμφιβάλλω, παρά τοῦ ἰδίου θά πληροφορηθήκατε μερικάς ἀποτηχίας μας.

Τήν 12 τό ἑσπέρας πήγαμεν εἰς τό χωριῶ Ὄροβνη τήν ὥραν ὅπου πήγαμεν εἰς τό χωριῶ οἱ χωρικοί κρήφθηκαν μόνον αἱ γυνέκαις παρουσιάσθησαν, ἀφοῦ βγήκαμεν ἀπό τό χωριῶ σκέφθηκεν ὁ ἀρχηγός μέ τόν Παῦλε νά πάμεν ζανά εἰς τό χωριῶ νά ἐξαναγκάσομεν τοῦς γυνέκαις νά φανερόσουν τούς ἄνδρας, ἀφοῦ πήγαμεν ζανά εἰς τό χωριῶ μετ' ὀλίγον ἄρχησαν νά μας πυροβολοῦν ἀπό τό μέρος τοῦ Πόπλε καί ἀπό τό μέρος τῆς λήμνης καί μας ὀμήλησαν. Τουρκικά τούς ῥήξαμεν ἀπό κάμποσα εἶως ὅτου νά μαζοχθοῦμεν εἰς τό Κουρί πρός τόν δρόμον τοῦ Ζελόβου, μόλις ἀρχήσαμεν

νὰ κατεβέναμεν ἀπὸ τὸ Κουρί μας εἶχαν καρτέρη καὶ
διὰ μιάς μας ἔρηξαν μία παταριὰ πάνω ἀπὸ 50=
σφαίραις μας ἔρηξαν 4/5 φορές καὶ γυρήσαμεν ὁ-
ποῖσο, Ἐπειδὴ τὴν πρώτην φοράν μας ἔρηξαν ἀπὸ
τὸ μέρος τοῦ Πόπλε εἶναι καὶ πλησιόν, ἔχει καὶ στρα-
τόν, μας ἀμήλισαν καὶ Τούρκικα, διὰ τοῦτο νομήσαμεν
ὅτι εἶναι στρατός, διότι εἴχαμεν εἰδῆ καὶ τρεῖς χωρικοὶ
εἶχαν φήλη πρὸς τὸ Πόπλε. Καλὸν θεορίσαμεν νὰ
μὴν πολεμήσομεν παρὰ νὰ ἀποσυρθοῦμεν, καθὼς συνε-
φθόμεθα πόθεν νὰ φήλομεν ξεκόλλαμεν, Ὁ μὲν Μανό-
λης μὲ τὸν Ζηλαβοῦνον ἐφήλαν χορὶς νὰ τοὺς ἐνο-
ΐσομεν, ἐπίσης καὶ ὁ Καούδης μὲ 5 παιδιά, ἡμεῖς μὲ
τὸν Ἀρχηλὸν καὶ Παῦλε μήναμεν μόνον 8 = ἐφήλα-
μεν πρὸς τὸ μέρος τοῦ Μπούκοβιν πήραμεν τὸν κάμπον,
κατόπιν πήραμεν τὸ βουνό, εὐτυχῶς δὲν ἔπαθεν κα-
νῶς, τὴν ἄλλην ἡμέραν τὸ βράδυ ἀντάμοσαμεν ὅλοι,
ἀπὸ τὸ Ὄροβνιν μας ἔστηλεν γράμμα ὁ Παπάς καὶ
χωρικοὶ ἦλθαν νὰ ζητήσουν συνχόρισιν κτλ. μερικοὶ
χωρικοὶ ἔφηλαν ἀπὸ τὸ χωριῶ οἰκογενιακῶς εἰς ἄλ-
λα χωριὰ φένετε ὅτι θὰ εἶσαν ἔνοχοι. μετὰ δύο ἡμέρες ἐ-
μάθαμεν ὅτι εἶσαν κομῆται, εἴχαμεν τὴν ἰδέαν ὅτι ἦτο στρατός

ἐκ Φλωρίνης μου ἔγραψαν μίαν ἐπιστολήν ὡς καὶ ὁ
ἀδελφός μου μὲ εἰδοποίησεν ὅτι ἔνας τοῦρκος ἐκ Φλωρί-
νης ὀνόματι Ῥάσιτ μας παράσχη πολλὰς ὑπηρεσίας καὶ ὅτι
θὰ μας χρησιμεύσῃ ~~ἐντὸς τῆς~~ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν φόνων
ἐντὸς τῆς πόλεως, ὡς ἀνταμηβὴν ζητῇ ὁ τοῦρκος
ἕνα ὅπλον ~~ἐπαναλ~~ ἀναλυπτικὸν κοντό, ἐκ Φλωρίνης θε-
ορεῖν ἀναγκέων νὰ τοῦ δωθῇ ἕνα ὅπλον, τὴν
ἐπιστολὴν ὅπου ἔλαβον ἐκ Φλωρίνης τὴν παρουσίασα
τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ Βάρδα ἀνέγνωσεν τὴν ἐπιστολὴν
δὲν μου ἔδωσεν καμίαν ἀπάντησιν, εἰς τοὺς
ἐν Φλωρίνῃ ἔγραψα ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἔχουν τὸ ὅπλον
ἀρκὴ νὰ ἐργάζετε ὁ τοῦρκος νὰ κάμη καὶ καμίαν πρά-
ξιν ὄχι ἕνα ἀλλὰ δύο νὰ τοῦ δώσομεν μόνον ἐργα-
σίαν νὰ κάμη,

Τράφων ἀπευθίας πρὸς τὴν Ὑμετέραν ἐξο-
χώτητα καὶ Σᾶς παρακαλῶ νὰ φροντήσετε ἂν
εἶναι δυνατὸν νάμου στήλετε ἕνα ὅπλον Μά-
ουζερ κοντό, ἡμεῖς μὲ τὸν Σκλαβοῦνον τὰ πή-
ραμεν πρ. 120 δρ. μὲ φησέγκια τουμτούμ ἀπὸ τὸ
Κατάστημα τοῦ Μαυρομάτη τεργιάζουν καὶ τὰ

φησέγκια τοῦ τουρκικοῦ Μάουσερ, ἐὰν δὲν ἐν-
κρήνῃ τὸ Κομητάτο νὰ διοιάσῃ ἕνα ὅπλον τότε
ἐλὰς παρακαλῶ φροντήσατε νὰ μου στήλετε ἕνα ὅπλον
Μάουσερ κοντὸ διὰ λόγομόν μου, ἔχω μερικὰ
χρήματα ὅπου μου περισεύουν ἀπὸ τὸν μηνθὸν
ὅπου πέρνω τώρα καὶ μέσον τοῦ ἐν Θεσσνίκῃ
φίλον μας ἐλὰς στέλνω τὸ ἀντίτιμον.
Πολὺ ἐλὰς παρακαλῶ ἂν εἶναι δυνατὸν νὰ φρον-
τήσετε τὸ ταχύτερον νὰ σταλὴ τὸ ὅπλον, ἐπειδὴ εἶ-
ναι κοντὸ νομήσω ὅτι μέσον Θεσσνίκης εἶναι δυ-
νατὸν νὰ σταλὴ τὸ ὅπλον μόνον μὲ =50= φη-
σέγκια τουρτούμ, πιστεύω ὅτι θὰ μας χρησιμεύσῃ
ὁ τοῦρκος νὰ μας ἀγοράσῃ καὶ φησέγκια τοῦ τουρτικοῦ
Μάουσερ, διότι ἔχομεν κάμποσα τιαῦτα Μά-
ουσερ ὅπου κάμνουν τὰ τουρκικὰ φησέγκια.
Προσφέρατε τὰ σέβη μου τῇ ἐλεβαστῇ μας οἰκογένια τοῦ ἀ-
ειμνείστου Παυλόν, καὶ τῇ ἐλεβαστῇ μου οἰκογένιαν
ἐλὰς,

Διατελῶ μετὰ Βαθυτάτου σεβασμοῦ
ἐν Ὀστσιμάτῃ 18/10/905. Νικόλας Α. Πύρσα

Υἱ Τ. Παρακαλῶ τὰ σέβη μου τοῦ κυρ Κωνταίνου Περτικάδου καὶ Τ. Φλε-
ριανοῦ. Ἴδιος

40 10/12/1903

Κ. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ

Κύριον Ιω. Θεοδ.

Εξοχώτατε Κύριε Στέφανε Δραγούμη
εἰς Ἀθήνας

Ὁ ἐν Νεράτζι Πασᾶ Κωνσταντῖνος ἐφοδιάσας ἐξ Ἀθηνῶν εἴσω ἡμῶν δύο ἡμέρας ἦτο ὑμετ. ἐξοχ. φροντίσας καὶ σφόδρα δι' εὐχαριστίας ἐφ' οἷς εὐγνωμονοῦντες ἐγὼ καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ εὐχαριστοῦμεν Αὐτὸν ἐγκαίρως διὰ δύο ὑπὲρ τῆς θαλάσσης καὶ δεκαοκτώ ἡμερῶν ἐν μεσαιῶνι διαθέσεως Αὐτῶν, ὑπερφυοῦς τῶν ἡμαγμῶν δοὺ ἔθνους καὶ τῆς δημοσίας ἡμῶν. Αἱ σχετικαὶ εἰσὶν νῦν ὑπὲρ ἀσφαλείας γεγονότα καὶ δεινὰ καὶ ἀδιανοήτων δραστηριοτήτων ἐνέργειαν καθ' ὅσον εὑρισκόμεθα εἰς δύο διαφόρους ἐξηγήσεως ἀσυνήθων γεγονότων, Ἡ ἐργασία δοῦ κομιτάτου ἐξακολουθεῖ μεθ' ὅλης αὐτῆς καὶ σχετικῆς ἐνταύσεως καὶ ὑπὸ δύο ὅρους τῆς κυβερνήσεως ἀδυναμίαν καὶ ἀνεπιτηδειότητα διὰ τὸ δεινὸν τῆς σχετικότητος ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου οἱ ἡμέτεροι φίλοι τῆς ἐπιμυσίας ἀφ' ἑνὸς καὶ δοῦ ἔθνους ἀφ' ἑτέρου σχεδὸν ἔσχισμα καὶ ἀδρομιὰ ἐπιβάσεως χάνουσι δὸν καιρὸν ἐκεῖ μαθαίνω. Οἱ ἐν Ἠπείρῳ φίλοι εἰδοποιοῦσί με ὅτι ἐν δαῖς χερσὶν εὑρισκόμενα ὅπλα δοῦ κομιτάτου εἰσφράθησαν βία καὶ ἀφορμῇ χρήματα καὶ γενήματα ἀδιαφόρων φανερῶς ἐνβάλλουσι εἰς ἀφορισμὸν δὸν αἰσθηματίαν, Οὐδεμία διαφάνεια τῶν ἡμετέρων φασχόντων εἰσαισθάνεται αὐτὴ ἐνέργεια δὲς σαφὲς ὅτι μυστικὸν γίνεται. Φιλάδες χωρικῶν ἐξ Ἀργύρου ἐρχόσαν εἰς τὴν Μητρόφωτον μας ἔμεινον καὶ ὑδρόφορτο διὰ τὴν δυσθεσίαν των καὶ ἐζήτουν συνδρομὴν ὅτι σαφὲς τῆς Μητροφώτης σαφ' ἧς αὐθεντίας ἠγνόησαν βοηθείας καὶ ὅτι ὑπὲρ αὐτῶν ἀποφάσει δοκεῖ ἡ σχολὴ ἀρμοδίως ἀλλ' ἀσθε-

ώχθησαν ἵνα μὴ ταράξωσι τὸν ὕπνον τοῦ Ζεβ. Μητρ. ὅστις κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην ἀφοῦ ἔφαγεν καὶ ἔπιεν Βασιλικῶς ἐκοιμᾶτο ἵνα χωνεύσῃ τὸ φαγητόν του. τούτων οὕτως ἐχόντων θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ συστήσω τῇ Ὑμετ. Ἐξοχ. ὅτι ἐν Βιτυλίοις καὶ Φλωρίνῃ δεόν νὰ διορισθῶσι ταγοὶ τοῦ ἔθνους καὶ τῆς θρησκείας πρόσωπα γινώσκοντα τὸν προορισμόντων καὶ ἐφοδιασμένα διὰ γνώσεων ὑψηλῶν δυνάμενα νὰ ἀντεπεξέλθωσι διὰ τὲ τοῦ σταυροῦ καὶ τοῦ πιστολίου ἵνα τότε καὶ ὁ λαὸς μετὰ θάρρους ἀντεπεξέλθη κατὰ τῶν ἐπιδρομέων, ἄλλως ἡ νῦν κατάστασις εἶναι καταστροφὴ καὶ θάνατος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ τῆς θρησκείας.

ἐπὶ τούτοις διατελῶ μετὰ σεβασμοῦ τῆς Ὑμετ. Ἐξοχότητος

ἐν Φλωρίνῃ τῇ 4 10/βρίου 1903 Νικόλαος Α. Πύρζα

Ὑ.Σ. ἀπὸ τῆς ἐμφανήσεως τοῦ βαλλγάρου μητροπολίτου εἰς τὰ χωρία μοις περιοδεύοντος ἐκδηλοῦται ἐνέργεια καὶ τάσις τοῦ κομιτάτου ὅπως παντὴ σθένει καὶ τρόπῳ προσηλυτίζῃ χωρία ἡμέτερα εἰς τὸ σχίσμα βίᾳ καὶ ἀπειλῇ ἐνεργοῦν διὰ τῶν συμμορικῶν.

ἐπειδὴ ὁ Κῶτες εἶναι ἀμφιβόλου χαρακτῆρος καλὸν νομίζω ν' ἀποσταλῶσιν αὐτῷ ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ 4–5 συντρόφοι διὰ τὴν ἐν ταῦτα ἡμῶν δρᾶσιν. ἴδιος

Ξενόφ. Αν. 29. Σελ. 1

5

20/9/1903

Ἐξοχότατε κ. Στέφανε Θραψάμη

εἰς Ἀθήνας

Οὐ μαὶ δὲν ἔχω τὴν εὐτυχίαν νὰ γνωρίσω ἀφωσιωμένῃ τὴν ὑμετέραν ἐξοχότητα ἢ μετὰ τοῦ υἱοῦ Αὐτῆς ἅμα μαθὼν τὴν ἐν Βελγίῳ μικρὰ διαμονή αὐτῶν ἀθενῆ φημία μαὶ ἡ φιλοφρονημένη ἀρμόσερεφορά Αὐτῆς πρὸς τοὺς θαυμασμούς μου Μακεδόνας μαὶ ἡ πρὸς αὐτοὺς συμπάθεια μαὶ μέριμνα Αὐτῆς θαρρῶ μοι τὸ θάρρος ἵνα μαθ' ὑποβάλω τὰ ἑξῆς.

Ἡ ἐν Μακεδονίᾳ μαθόδους ὡς γνωστὸν εἶναι μρισιμωτάτη διαρρέουσα τὴν θεμελιαίαν αὐτῆς περίοδον ἐν τῇ μόσμῳ δὲ τοῦ Μακεδονιμοῦ ἑλληνισμοῦ ἐθαυμάσθη ἐξαρτᾶται ἡ ἴσχυς σύμφωνος τοῦ ἐθνηγιμοῦ αὐ ἔννοιαν θὰς ἔχῃ συναίσθησιν τοῦ ἑαυτοῦ μαὶ τοῦ μαθήκοντος τοῦ ἐμφυτεύσῃ αὐ ἐν τῇ μαρδίᾳ μαὶ ὑποχρεοῦται νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ μαθῆκον τοῦ μαὶ ἅμα ἐνῶ ἡ θαρρία μας διαρρέῃ τὸν ἔσχατον κίνδυνον οἱ θεμοὶ τῆς ἐπιμηρίας μαὶ τοῦ ἔθνους φεῦ, τὰ θάθη μαὶ τὰς ἀνθρωπίνους ἐργασίας τῶν θεμελιωτῶν ἐργάσασθαι, οἱ ἐν τῷ ἐν Βελγίῳ ἐλλ. Προξενικῷ ἀντιπροσώπου τῆς ἐλλ. Κυβερνήσεως μὴ ἔχοντες τὸν καιρὸν ἵνα ἀκροάσωνται ὡς ἐκ τούτου τῶν θαραδόξων τῶν ἀκουσθησομένων ἐλλ. Μακεδονικῶν ἀσμάτων μαὶ βουκόλων φερόμενοι πρὸς αὐτοὺς μαὶ ὡς ἐν Γαυρίᾳ δὲ ἀναθαφευθέντες ἐξάγουσι τὰς ὑποθέσεις διὰ τοῦ "γιαρὶ γυζὶ μαὶ τοῦ μαθαμιμὴ" δηλ. αὔριον ἔγα μαὶ νὰ εὐδοκῆσῃ γίνονται αἰτία νὰ ψυχραίνωσι οἱ ἄνθρωποι πρὸς τὸ Προξενεῖον τὸ ἱερὸν ἄσυλον μαὶ νὰ προσβάλλωσιν αὐτὸ εἰς ἅπαν ἐχθρὸν μῶν εἰς αὐτὸ κρύπτουσιν θησαυρόν μαὶ θησαυροφύλαξ μαὶ αὐτὸν μαμαιμίνουσιν αὐτοὺς μαὶ φήμη διαδίδεται πρὸς ἀνυποψίαστον ἡμῶν μαὶ πάντων εὐθὺς τοῦ ἔθνους ἡμῶν γοῦρας, ἐξ ἅπαν οἱ Ἀρχιερεῖς διὰ τῆς συναθάντης αὐτῶν

1/

εἰσαν ἐπιφανεστάτη ἡμέρα διὰ τὸ ἔθνος ἡμῶν διὰ τὴν μίαν ἐορτήσιμον διαγορὰν καὶ συμφορὰς αὐτῶν δεινὰς παθόντων καὶ ἐναντίον τοῦ δικαίου καὶ ὁσίου λόγου καὶ ἐκ διαφόρου μάλιστα φρονήματος καὶ ἀντιθέσεως ἀναπάλιν εὑρίσκοντα μεθ' ὅλου τοῦ ἐλλ. προσέτου. ἐκτὸς σαφεστάτη ἡμῶν ἔμπειρία χάριν τῆς φρονηματίας τῶν παιδίων ἢ καὶ ἐγγύησιν δὲ ἡμῖν μέσα διαπρέπει ἡ σχολὴ, ἡ Ἀθάνατος ἀφθονεμπορίαν καὶ δύο νηπιαγωγεῖα δὲ ἐγκαταλειφθῆσα ὅμως τῶν παιδίων ὅταν μάθῃς ὅτι πρωτοφανῶς διδασκάλισσα χάρις ὁ Ἀρχιερεὺς, καὶ ἐναντίον τοῦ ὁμοίου δόξου τῶν παιδίων καὶ τοῦ προσέτου ἐνεργῶν ὁμίλουν διενεστῶν μὲν τὸν Νεβιόμη ὁδηγῶν διδάσκαλον χαραλαμπίδη δὲ μέχρι μικροῦ ὁδηγῶν καὶ ἄνευ θλίψεως, συναδέλφους δὲ αὐτοῦ τὸν Ἀθανάσιον Παπαγιάννη γέροντα ἀφιλόπονον, τὸν Δεόδωρον Νικολόπουλον ἐπὶ ἀνηδίων διαγωγῆ καὶ ἀφοσίωσιν τῆς Β'. Γυμνασιακῆς τάξεως, τὸν Δανιὴλ Θρᾴμου ἀφοσίωσιν τῆς Β'. ἑλληνικῆς τάξεως, τὸν χρῆσθαι Π. Κυπριανίτου καὶ τὸν διδάσκαλον εὐνοούμενον αὐτοῦ καὶ εὐκόπου νέον καὶ τὸν Χ. Χαμῆν ἔφεσθαι σπουδαιότατον συνδρόμου. τοῦ δὲ παρθεναγωγείου καὶ τῶν δύο νηπιαγωγείων τὸ φροντιστήριον ἐντοῦθα ἐπὶ σκοπῷ καλλιτεχνίᾳ ἐξ ἐγγράφων γυναικῶν νήπια φερόντων ἐκπλήρωσιν τῆς ὑπευθύνης τῆς Ἀρχιεραπτικῆς Αὐτοῦ εὐσεβοφρονίας ἀφοσίωσιν τῆς Ἐπιφανίου τάξεως τοῦ δημοσίου, ἐφορολογίαν δὲ σαφεστάτη ἀγνωστότατα τὸν ἐλλ. χῶρον καὶ τὰ βαυγάρικα γράμματα σπουδαιότατα τὸν κ. Φῶτο Λεῖον ὅσον ἐκδίκησιν χρῆμα ἐν τοῖς κοσμοπολίταις θρόνοις ἀγορᾶς αὐτῶν ἔφορον τοῦ θρησκείου χρόνου ἐν ἄκρον φιλοβαύγαρον καὶ τὸν Φῶτιον Καΐζε ἀφάντων μεγίστου τοῦ βαυγαρικοῦ δεσποτικοῦ καρπόλον καὶ ἀποδεδειγμένον. ἐκτὸς ἐγὼ τοιοῦτον δέξεσθε λάβει ἰδέαν περὶ τῆς καθαθαίσεως καὶ τῆς θέσεως ἐν ᾗ εὑρισκόμεθα καὶ ὁ θεὸς βοηθός, ἐὰν δὲ νομίσητε ὅτι τὰ γεγόμενα μου δὲν ἔχουσι ἀφετηρίαν ἀποδείξεως

ἄνθρωπον καὶ θὰ πεισθῆτε ὅτι ὑπάρχουσι καὶ πλειότερα τούτων νὰ γρα-
φῶσιν τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν εἶναι τῆς ὥρας.

Διατελῶ μεθ' ὑπολήψεως

Νικόλαος Α. Πίρτα

Ἐν Φλωρίνῃ τῇ 20 7/βρίου
1903

[illegible]

6

24/10/1903

Ἐξοχώτατε καὶ Σεβαστέ μου κύριε Ζ. Δραγούμη
εἰς Ἀθήνας

Σ.Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ

Συνεχίζω προηγούμενα μου ἐπιστολή διὰ τοῦ ἀπόδε διαφέτοντος εἰς Νεράϊτης Ὑερεύς Παπᾶ Κωνσταντίνου ἀποστάλησαν τῇ Ὑμετ. ἐξοχότητι ἐπιδυμῶ ὅτι ἡ καταβάσεως τῶν ἐντεῦθεν ἐμπόρων ἐκεῖ θὰ χεῖρα βάσει ἔντεκα τῆς ἀποδείας τῶν ἡμετέρων ἐντεῦθεν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους καὶ τῆς ἐκκλησίας προξένων τε καὶ ἀρχιερέων ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς βαρβαρότητος τῶν τούρκων ἀφ' ἑτέρου ὅπλοις σκάπτει διὰ δικέμμων αὐτῆς εἰσοῦν ἐγράφοντα ἕνα ἑκατόμμυρα τὰ δεμένα τοῦ ἐξ. τῆς Μακεδονίας, ὡς βέβαιον σαφηνείας σχετικῶς πρὸς τ' ἀνωτέρω ἐπιστάθη ἀγγελίαν ἢ ἀναχώρησιν τῆς Ὑμετ. ἐξοχότητος εἰς φρούρα τοῦ Κ. Μακεδονικοῦ ζήτησον ἐν Ἀθήναις διὰ τὸ αὐτοῦ μετ' εὐχαριστίας μεγίστης συγχαίρουσι Αὐτῇ εὐχόμενα ἀπὸ καρδίας τὴν ἐκβημέρωσιν τῶν φρονιμῶν σκόπων τῶν Μακεδόνων καὶ ἐπὶ τῆς πίστεως τῆς Προστασίας Αὐτῆς. Ἤδη δ' ἀγγέλλω Αὐτῇ ὅτι ἐκπρόσωποι ἐξ ἀδελφῶν τοῦ ἡμέτου διαμαρτυρομένων σημειώνονται τὰ καλοσυφερόντα χωρία καὶ διανέμουσι ἄγνωστα καὶ ἐνδύματα εἰς τοὺς σκοπούντας ἡμετέρους καὶ μὴ τὴν συμπάθειαν τοῦ λαοῦ ἀγραμματοῦντες καὶ τὸν φρουμιορὶν ἐκκλησιάζοντες ἐπὶ ἡ κυβέρνησις διὰ τοῦ σφαλοῦ χημένης καθ' ὅδοι ἡ ἐντὸς οὐσίας τοὺς ἐνδυμιτίους. Ἀφ' ἑτέρου οἱ προϊστάμενοι τοῦ φρονεύσεως καὶ τῆς Μητροπόλεως μας μεθ' ἕξον ὅτι ἔχουσι λάβει ὑπὲρ τῶν σκοπούντων ἀρκετὰ σφοδρὰ χημάτων ἡμέρου τὰ μάλια τῶν φρὸ τὰ συμβαίνοντα καὶ ἀσκοπόλαλα διάφορα φρὸ τοὺς τὸ σκήμενον διαφθίρουσι μέσου ἡ Μητρόπολις ἡ ἄδικα φρὸ τὰς διακοσίας λίρας τουρκίας ἔχασε ἀπὸ τὰ Πατριαρχεῖα μὲ τὴν ἐντολὴν ὅπως τὰ διακόψῃ τὰ σκόπιλα χωρία ἔτσι τὰς θύρας της εἰς τοὺς ἐκπροσώπους τῶν χεῖρα καὶ αὐτῶν

ἀπομονθῇ.

ἐξεπροσώπησα σαθρότατα ἔμπνους διά τήν ἐμφανῆ των εἰς τά σαίρια σύνεσιν σημειάδεια καί συνδρομήν σαρεχέται ἀπό τάς ἀρρώστους. Τῶν χρημάτων σαρεγράφτην εἰς τό ἰδιαίτερον αὐτοῦ ταμεῖον ὡρός μεγάλην χαρᾶν τῶν ἐργατῶν αὐτῆς ὅτι καί σερά δίνανται νά σράξουσι ἔχοντες ἔμπειρον ἰατρόν ἀρχηγόν ἄμοιρες σωμάτων. Ἤμουνα διδασκάλων τά μάλιστα αἰσθηματίαι νά σαραδοῦναι καλά τῶν ἀναιτέρω ἀρχῶν νά μέτρη ὅτι ἡ ἀπουσία τῶν ἀναιτέρω καθόλου τό αἴσθημα των. Τό προσεχτικόν μας ἐν Βελγίοις δέχεται εἰς ἀκρόασιν μόνον ὅταν ἔχει ὄρεξιν αὐτεσθαι ὁ ἄγγελος καί σαρουσία ἕως ἂν ἔχει ὁ ἐσωτερικός νά ἀναπαυτικόν. Τό αἰσθητόν δέ καί ἄγριον μεθ' ὧν σροσφέρεται ὕφος σρός τάς σροσοχαρείσας ὁ ἑνῶν Προσεχτικῶν ὑσαγηγίσεως Βασιλίσσης Ἀγκραιτοῦ σεριεβλημένος σημαίνει ἰσχύν καί αὐτοῦ τοῦ σροϊσαμένου των ἡ ἀνάπαυσις καί αὐτάρεια αὐτοῦ καθησυχάζει τό κοινόν σρός τό σροσεχτικόν εἰς ὅσον ὥστε ὁ μικρός σροθυμεῖ νά εἶμι εἰς τόν ζαμβόνον μᾶλλον σαρά νά σαρουσιασθῆ εἰς τό Προσεχτικόν, ἀλλά καί ὁ Μαγγιστρᾶς Ἰωαννίδης ἔλκει χειρόθρεφτον αὐτοῦ ἑαυτόν τήν συμπάθειαν τοῦ μικροῦ ἀσθενοῦς καί σημαίνει τήν Μηδόθεμι ἐπῆ ὁ Ἀθηναῖος ἦτον σλήρης ἀγωνίας ἀφιερᾶ ὕφος αὐτοῦ ὅλην καθόλου τά σχεδία τῆς σάγης μας καί τῆς ἐπαρχίας ἀπάσης τοῦ διαφόρου τῆς ποσότητος διά τήν μεταφοράν τῆς Μηδοθέμι εἰς γυναικωνίτην χάριν τῶν σαρεικῶν ἐπιθυμητῶν του. Ταῦτα δέ γράφω οἰκί ἐν σάσαις ἀγῆ ἐμπειρίᾳ καί ἐν σάσῃ ἀκριβείᾳ ὅθεν νά βγάλῃς χάριν τοῦ ἔθνους συμφέροντος σρέπει οἱ ἀγγελοί τοῦ ἔθνους νά φροντίσουσι σρός ἀσφάλειαν τῶν καλῶν ἐχόντων ἐξ ὧν σημαίνει ἄδειαν τό καλόν καί ἡ καλοδαιμόνεια τῆς δεξιότητος μας σρός σεριφάνειαν τῆς αὐτοῦ ἰσαρχόντων σάσα ἐνέργεια ἀσφαλείας ἐάν μαθοῦν.
Ἐμάθομεν ἀληθῶς ὅτι οἱ κυρίαι φεύγουν εἰς τήν Θεσσαλίαν φροντίσαι διά τά σφαλέρα λόγῳ οἱ σερισσότεροι αὐτῶν εἶναι φοντῆ ἐμπνοι, ἡ Κυβέρνησις ἡ ταχυμοί δέν συμβαίνη ἀπό συνεχόμενα τῶν κυρίων τοῦ σαίρου νά ἀσφαλισθοῦν κι ἀπό τοῦ αὐτοῦ μεταξύ τῆς αὐτοῦ ἰσάρχων καί ἰσάγγελος σρός μεγάλην ὑγείαν μας.

Ἐν Φλωρίνῃ τῇ 24ῃ 8/βρίου 1903.

Διαθέτω μεθ' ὑσηγήσεως

Νικόλαος Α. Πέρρος

7

9/11/1903

Σ. Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ

Ξένος 17 Μ.

Ἐξοχώτατε κύριε Σ. Δραγούμη
εἰς Ἀθήνας

Ἀφ' ἧς ἐπάρασιν ὁ σάλος τῶν παραχῶν τῆς ἐνεργείας τῶν ἀνά τὰ ὄρη λητῶν τοῦ κομιτάτου ἀφ' ἑνός, καὶ τῆς ἀντενεργείας τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ ἀφ' ἑτέρου, καὶ ἀφ' οὗπερ ἐδόθη σὺς ἡ συμπεντεκία ἔδωκαν οἱ εὐρωπαῖοι καὶ φρῶτοι οἱ ἄγγλοι. σχηματισθεῖσαν τὴν ἰδιόλητα τοῦ ἐχεμόνος νὰ σχηγήσωσι τὰ χωρία καὶ αὐτοφροσύνως ἀντιγηρῶσι τῆς καταδάσεως τοῦ ζάδου καὶ τῆς φρονηράτων τοῦ λαοῦ. Ἀλλ' εἶδε τὴν συμφάδειαν τῶν καλοίκων δημιούργησαν αὐτοὶ διὰ τῆς παροχεῖς βοηθητῶν τοῦς, παύσαντων, εἶδε ἄγγλους τὰ εἶδε ποιάς καλαχθονίας σιωπαὶς ἐπιδιώκοντες, διεπιστώθη ὅλι τὰ βοηθεία τῶν παρέχουσι καλὰ φρόϊμπον εἰς τοὺς βαγγάρους καὶ ὅτι εἰς τοὺς μεταύοντας τῆς ἐπαναστάσεως, οὓς καὶ σχηματισθῶσιν ἄγαν καὶ διὰ καλαγῆμ τῶν φροσφωνήσεων καὶ σχημῶν συνθήκων ἐκφράζονται ὑπὲρ τοῦ κομιτάτου καὶ συμβαγίνουν ὅπως πανδοσφόβως μὴ ἀποδαρρυνθῶσι ὅσοῦ ἀγὰ δαίρεσιν συνεχίσωσι τὸ ἔργον τῶν βέβαιον ὄντες ὅλι αἱ ἐμπόδες τῶν δέμνων σκεφθῶσι ὑπὸ σῆμερον ἐποχίας. Τοὺς παθόντας καὶ ὅτι τοὺς ἐμμένοντας εἰς τὰ σάφια τῶν μεταβαίνοντας παρ' αὐτοῖς ὅπως ἴσχυσι βοηθεῖν, ταῖς συνθήκαις τῶν βαγγάρων (εἰς ταῖς οἰκίας τῶν ὁδοῖν συνοικῶν καλαγίνουσι οἱ εὐρωπαῖοι) ἐμποιήσαντες σκέμμουσι εἰς τὴν πληρόφορίαν μας περὶ τοῦ πληροφορεῖσθαι ὅπως παρ' αὐτῆς ἐχεπῶσι, οὗ ὅμως ὁ πληροφορεῖσθαι σφεδριοῦται ταῖς=1χ0= λίρας τουρ. ταῖς ὑπὸ τοῦ πατριαρχεῖου ἀποστολεῖσας ὑπὲρ τῶν παθόντων ἀποστέλλει ἀφῆκαν νὰ σχηματίσωσι εἰς ταῖς περιόδους καὶ νὰ ὑμνοσπιοῦσι περὶ καλαστροφῶν τοῦ ἑθνικοῦ κέντρου χοῖρον ἀνυποχόμενον ζημίαν τῶν ἑθνικῶν κέντρων

συμφερόντων, καὶ εἰς αὐτὴ αἱ χῆρες ὑπὸ τῶν πρεσβέρων ἐνταῦθα γενόμενοι αὐτῶν συνδρομαὶ δὲν ἐφαρκοῦσι σοσῶς ὅπως καμήσωσι ἰδίαις χαιτούσας αὐτῶν θυγάς ἐκ τῆς ἐσχολούσης καθαθροφῆς αὐτοῖς θροχειρίσεως, καὶ οἱ ὅθοῖοι ἔχουσι ἀνάγκην εὐρυτέρων καὶ θρουσιωτέρων συνδρομῶν. Μόγα ταῦτα σκέψας ἔχοντες θρουσίαν ἴδιων θρὸς ἀντενέργειαν τὴν διάφορον θρησκείαν καὶ ἐθνικότητα τῶν χένων σαρραγέως ἐσσυνόσαμεν διὰ τῶν ἀσθενῶν μέσων καὶ συνεπόμεθα εἰς μαὸν ὅπως ἀθέρμας ἔχῃ εἰς τὰ χεγόμενα τῶν χένων ταύτων καθόσον αὐτοὶ μὴ ὄντες ὀρθόδοξοι αὐτὲ ἀνθρώπινοι τῆς εὐρώστους χέροντες καὶ φάλθους μὲ σαθανικὰ συσσὼν τῶν θροσευχτηρίων αὐτῶν ἐκκλησιάζωνται, καὶ ὅπως ἐξ ἀνάγκης ἐξεγείρωσι τὸν μαὸν εἰς ἐκκαναίσιαν θρὸς θρησίαν αὐτῶν ἐξαοδέστιον ὅσον ἐξ εὐκοχώτερον διὰ δικηδῶν νὰ κάμωσι τὸν συσσὼν ταύτης καὶ ἄχρα σαχὰ ἐπιχειρήματα φέροντες σαρηχοροῦμεν ταύτην πρεσβέρους. Καὶ ἐπὶ ταῦτα ἀπέβαινον καθ' εἰχὼν ὡς μεγάλου θροχθεὶς ἔφθασεν ἡ εἴδησις ὅτι ὁ ἐν Βελγίῳ βαΐγαρος Μηθροδολίτης φορτίσας ἐν βαγόνιον μηχανικὰ σώματα καὶ δύο κάρα ἐνδυμασίας ἐμπῆδε εἰς σριοδείαν ἀνὰ τὰ χωρία μας, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ σύλλ χγ. ἀριθ. 5000 ἐπιφράγια θρὸς διανομὴν ἐμεῖν εἰς ταύτην σαρόντας βεβαίως βαΐγαρους. Ἡ ἐπιδίωξις ἦν ἐφοβεῖτο ἡ εἴδησις σαρὰ τῷ μαῷ καὶ ἡ καταγαβοῦσα τοὺς πρεσβέρους μύση καὶ δυσθρία εἶσιν ἀπερίγραπτα, οἱ κήρυκες τοῦ κομιτάτου διεσάφησαν τὸ γεγονὸς ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον καὶ μόνον ὁ θεὸς βοηθός. Χένων τῶν σαρόντων μου σαραμυθῶ ἐν ὀνόματι τοῦ ἔθνους, ὅπως ἡ ὑμετ. ἐξοχότης λάβῃ σῦτλον ὑπὲρ τῶν σαρόντων εἰς τὰ μέρη μας πρε-

Σ.Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ

τέρων καὶ ἐνεργήσῃ δι' αὐτράπου καὶ μέσου οἶδεν Αὕτη τὴν ἀποστολὴν βοηθεῖν καθόσον ἡ ἠθικὴ αὔτως εἰπεῖν αὕτη ἐπανάστασις τῶν πολεμίων εἶναι πλάνη χείρων τῆς πρώτης καὶ διενεργεῖται ἀποκλειστικῶς κατὰ τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν συμφερόντων καὶ καταστροφὴν τοῦ ἑλληνικοῦ φρονήματος καὶ δὴ ἐντῇ περιφείᾳ Φλωρίνης ἅπαν καὶ τὸ κένδρον τῶν ἐνεργειῶν τῶν ἔχει στήσῃ τὸ κομιτάτον, τὰ πρὸς βορρὰν μέρη θεωρεῖ ἀποκλειστικῶς ἀνήκοντα αὐτῷ.

Πεποιθὼς ὅτι ὄντως πατριωτικὴ Αὐτῆς μέρυμνα καὶ φροντὶς δὲν θέλει παρίδη τὰς παρακλήσεις καὶ τὰς φιλικὰς συστάσεις μου,

ὑποδιατελῶ μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ Τῆς Ὑμετέρας ἐξοχότητος

εὐπηθέστατος

Ἐν Φλωρίνῃ τῇ 9ῃ Νοεμβρίου 1903 Νικόλαος Α. Πύρτα

8

25/11/1903

Σ.Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ

Σεβαστέ μοι Κύριε Στέφανε Δραγούμη
εἰς Ἀθήνας

Ἔγραφον ἐν τῇ ἐφημερίδι μου περὶ ὕβρεως τοῦ περιοδεύσαντος τὸν βαυκάρον Μπεφφορίδην περιοδεύοντος ἀνὰ τὰ χωρία ἐξ οὗ μεγάλης ἡμέρας φόβητρα γίνεται εἰς τὸ ἔθνος μας Ἤδη ἀρχίζω ὅπως αὐθημερὸν περιοδεύσω τὰ χωρία τῆς ἐπαρχίας Καισαρείας Πρεσφοῦ καὶ ἐξ Ἀχρίδος διὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν ἕδραν μου. ὡς δὲ ἀμφορούμεθα ἐπιστηρίξας τὴν περιοδείαν ἔσται αὐτὴ ἡ Κυβέρνησις ὁ χεῖρι παιδὶ ὅπλου διαβιβῶν ἐξηγοραστήσας παρὰ τῆς προσφαγάνδας τῆς σφαγῆς ἐμπορεῖα διὰ συμφέροντα αὐτῆς ἐπὶ πλεῖστ καὶ διὰ ἐθνικὰ μας συμφέροντα ἀνατάραττα εἰς τὸν θυμὸν τῆς ἀνθεμπνόσως τῶν πρεσβέρων βαγῶν τοῦ ἔθνους καὶ τῆς ἐμπορίας μας αἴτιος ἵνα ἐπανορθώσῃ μίαν μικροφρυθμίαν ἐπιδέσιον διὰ ἀμαυρῇ συμφέροντα ἕρμαιον τῶν βαγερῶν μας ἐν τοιαύταις μάχιμα χαμεναῖ περιπάτοις ταῦτα δὲ ἀδύνατ καὶ ἀμπαθῆ διάκεμαι ἐπὶ ἐν ἐμμάδι ὑπάρχουν ἄνδρες συνειδότες τοῦ καθήκοντος καὶ δυνάμενα νὰ δράσουσι μίαν ἀπαθανατικὴ ὁμαδὶ ἔχει ἀνάγκην χειραγωγήσεως καὶ διὰ τὸν παρόντα μάχιμα ἐπαρχῶν οὐχὶ δὲ αὐτὸς νὰ χειραγωγῇ. Καθεύδηκα ὅτι αὐ ἄγαν ἐνταῦθα ἐνδιαφερόμενα ἐθνικόθητα δυμερίζουσι ἀντιφρονοῦσαν τὴν ἄνδρας δυνάμενα νὰ ἀναγάβουσι ὑπαρχικὰ χαρτοφυλάκια καὶ αἰχὶ τὸ τοῦ κ. Κ. Κυβρέου μὲ γραμματέα τοῦ κ. Β. Ἀγοραστοῦ τῶν ἀθεϊῶν ἡ παρουσία ἐν τῷ προσεχεῖ παρασαγῇ δύσαν συναδέφουσι ἐν τῷ Βιθυνίου καὶ τῶν στρίγ καὶ ψυχρὰ διαθέσει τοῦ μαύ

δικῶν δημοσίων διαφοραῖς ἐνώ πόλεις τοῦ ἔθνους καὶ τῆς δημοσίας μας ἀρχῆς ἐναρετότερῆς καὶ σοβαρότερῆς ἀφ᾽ ὅλους ἐξόχους ἐνεργοῦντας καὶ ἀφοσιωμένους ἄνδρας ἐμαντόν ἵνα δίδῃ τὰ ἐντάλματα δημοσίων καὶ μεθ᾽ ὅλης τῆς διαθύμου ὅτι τὸ κομπάλτον καθοδηγεῖ ἡ ἐνέργεια ὅλης ἐξακολουθεῖ διαφέρῃ τοῦ ὀργάνου καὶ διὰ τοῦ κομπάλτου οἵτινες ὀμνύουσιν ὅτι τὸ ἔντιμα τοῦ χωρίου καὶ ἵνα εὐκόλως μπορέσῃ διευθύνῃ τὰ τὰ χωρία συμβόλαια καὶ γεννήματα ὅλης διὰ τούτων ἀδημοσίων καὶ προφοδοῦνται τὸ ἐδόμενον ἔθος ἀποδῆξ σχεδιάζουσι διὰ γενικῆς ἐπιδρομῆς εἰς βιομηχανίας νὰ κάμουσι τὴν ἐπανάστασιν καὶ ἐπὶ ἡ ἐνέργεια ἐξακολουθῇ αὐδεὶς φαίνεται πρόθυμος νὰ ἀντενεργήσῃ καὶ ἡ Κυβέρνησις μεθ᾽ ὑπαθείας βλέπουσα τὴν ἐνέργειαν αὐδυνατεῖ νὰ ἀντιδράσῃ αὐτῶν δὲ καὶ διὰ αὐτῆς ὑδρόμυλοι ἀδρῶς φυσοδοκίμενοι ὑδὸ τοῦ κομπάλτου συνεργάζονται μὲ αὐτὸ ἐπὶ ἀφ᾽ ἑτέρου ἐγνώσθη ὅτι μέλη τοῦ κομπάλτου συχνάζουσι εἰς τὸ αὐτόθι προξενεῖον τῆς Βιθυνίας καὶ ζαμβάκιον ὁδηγίας καὶ ὅλα ἄλλο ἔχουσιν ἀνάγκην, οἱ ἡμέτεροι φαντοῦ καὶ ἐκ φαντῶν καὶ ὑδὸ τῶν ἡμετέρων καταφρονοῦσι ἀγωνίζονται ἐπαναγωνίας ἄνευ ἀρχῆς καὶ προγράμματος καὶ ὁ Καθεδρὰν Βαγγέλης ἐκ ζηλοτυπίας ὅσῃ σοβαρᾶς καταφρόνιας τοῦ μπουκουμπάσα καὶ τοσαύτης ὑποτροπίας προσέτι ἐκ τὸ ἔθνος ἀποδεικνῦ νῦν νὰ ἐκβάλῃ ἐν ἐξάδῃ φυγόδικος ὢν φοβούμενος μὴ ἡ Κυβέρνησις φυλακίσῃ

αὐτόν. Ὑπὲρ τοῦ Βαγγέλη τούτου παρακαλῶ τὴν Ὑμετ. Ἐξοχ. ἂν εἶναι δυνατόν νὰ τύχη Κυβερνητικῆς χάριτος ἵνα δυνηθῇ καὶ ἔλθῃ ἐν ἑλλάδι φεῦγον τὴν μήνιν τῶν τούρκων καὶ βουλγάρων, ἐντέλει γνωρίζω τῇ Ὑμετ. Ἐξοχ. ὅτι αἱ διανέμουσαι τὰ ἐλέη εἰς τοὺς παθόντας χωρικοὺς Ἀδελφαὶ τοῦ ἐλέους Ἀγγλῆδες παρέχουσι τὰς βοηθείας κατὰ προτίμησιν εἰς τοὺς βουλγάρους πρὸς οὓς καὶ φιλοφρονέστατα προσφέρονται τοὺς ἡμετέρους ἐκδιώκουσαι διότι δὲν δέχοντο τὰ ὑπ' αὐτὸν προτεινόμενα ἵνα ἀσπασθῶσι τῶν βουλγαριομόν.

ἐπὶ τούτοις ὑπὸ Διατελῶ τῆς Ὑμετ. Ἐξοχότητος

Ἐν Φλωρίνῃ τῇ 25 Νοεμβρίου 1903

Νικόλαος Α. Πύρζα

9

14/2/1904

Ἐξοχώτατε,

Βλέπομεν εἰς τὴν ἐφημερίδα "Νέα Ἡμέρα" καὶ "Ἀγών" ὅτι ἐδόθησαν χρήματα διὰ τὴν περιφέρειαν Καστορίας, Ἔβρινα, καὶ Κρούσοβον· ἀλλ' ἐκείνα δυσκόλως οὐδεὶς ἐκ τῶν ἐκεῖσε φαίνεται· ἐὰν δὲ καὶ ταῦτα ἀληθῆ ἐδόθησαν, παρακαλοῦμεν ὅπως μὴ σφιχθῶσι τὴν χεῖρα Μητροπολιτῶν, ἵνα μὴ καὶ ταῦτα ᾖ καὶ τὰ προηγούμενα αὐτοῦ ἀλλοιοφελειουδῆ οἱ. Ὅθεν καλὸν εἶναι ν' ἀποσταλῇ ἐκεῖθεν ἀνθρώπου ἀξίου ἐμπιστοσύνης καὶ δημοσιότητος, ἵνα οὗτος διανείμῃ τὰ χρήματα καὶ ἐνθαρρύνῃ ἡμᾶς καὶ ἀφορμήν τινα δώσῃ εἰς ἡμᾶς συναίρειαν ταύτην νὰ μεταδώσωμεν καὶ διαφόροις μέρεσι.

Αἱ ὁρμηρίαι τοῦ Κομιτάτου περιφέρονται ἀνὰ τὰ χωρία, ἀναμάσσουσι τοὺς χωρικοὺς νὰ προσφέρωσι χρήματα, νὰ ἀγοράζωσιν ὅπλα, ὅσους καὶ σάκκους ἤδη διὰ τὸ προσεχὲς ἔαρ· συνάμα δὲ ἀναμάσσουσι καὶ τὰς γυναῖκας ἐν οἴκοις οὗ ἄνδρες εὑρίσκονται εἰς τὰ ξένα νὰ γράφωσιν ἐπιστολὰς διὰ νὰ ἐπιστρέφωσι.

Τὸ κύριον Πρόγραμμα τῶν ἐργασιῶν ἐστὶ νὰ ἐνθουσιάσωσι πρῶτον ἅπαντα τὰ χωρία· ἐπεὶ δὲ ὅσον εὑρίσκονται μεταξὺ ἀντίδρασιν ἀπὸ τοῦ χωρικοῦ λέγουσιν ὅτι δὰ ἔχει ὥρα καθ' ἣν ἅπαντες εἰς μίαν ἐπιστρέψωσι διὰ ἀποσταθῶσι ἐκ τῆς Ἐξαρχίας.

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ὁ Μητροπολίτης Μοσχονῶν ἔδωκεν ἔνδειξιν πρὸς τὸν κ. Θεοχάρην Τριανταφυλλίδην δι' ἧς παραιτεῖται μὲν ἐκ τῆς Βελισσίου Πρόξενος, ἐφάνη δὲ διὰ μαζικὰ τὸν ἑαυτοῦ συνάμα δὲ καὶ ἀναμένει ἔρευνα ἐκ τῆς ἐπαρχίας του νὰ δείξῃ ἔνδειξιν ἐκ πραγμάτων πρὸς τὸν ἀναλέ-

ἡμέρων ὁ αὐθεντικὸς τοῦ Παπαγιαννοπούλου μυστικὸς ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ Νερίδη διὰ τοῦτο καὶ δὲν σᾶς ἔγραψε

ρω Γερομάννη, ἐν ᾗ ὁ σοφὸς ἐπῆνει τὸν Μ. Μοχζενῶν καὶ ἐπῄνει δὲ αὐτὴν ὁ συνεπιλαχὼν ὑποψηφίου ἴδιον Μητροπολίτου

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ὁ Μ. Μοχζενῶν ἔλαβεν ἀκρόασιν παρὰ τοῦ κ. Ἰακ. Γερομάννη, δι' ἧς ἠγγέλετο αὐτῷ ἡ μετάθεσις τοῦ ἐν Βελιζίῳ Προξένου συνάμα δὲ καὶ ἡ ἐπιφόρτισις τῆς ἐπιθέσεως τοῦ Μητροπολίτου νεοῦ τοῦ κ. Γερομάννη ἐνοχλήσει συνεδριάσεως, καὶ ὅτι αὐτὴ ἐχειροτονήθη ὑπὸ τῶν μελῶν αὐτοῦ.

Ἐν ὅσῃ σφριγώσῃ ἀχμῇ εὑρίσκονται ἱερὰ Μοναστήρια ἀνενοχλήτων μοναχῶν· ἐν ᾧ ἐν τούτοις μικρὸν θεωρῶ ν' ἀποδείξῃ ἐν αὐτοῖς μοναχὸς ἄξιος ἡμᾶλλον ἀξιοθρήνητος περιφερόμενος ἀνὰ τὰ χωρία μὲ ἓν σύνολον νὰ δύνηται εὐκόλως νὰ κολλᾷ καὶ νὰ ἐνθαρύνῃ τοὺς χωρικούς, καὶ διὰ σοβαρὰς δὲ ἄλλους λόγους ἡ παρουσία τῶν τοιούτων μοναχῶν εἶναι ἀναμφισβήτητα καὶ δὴ διὰ πάντων ἐπιζήμιος.

Καὶ αὐτὰς τὰ μέλη τοῦ Κοινοβίου συνίστανται νὰ ἐπωφέλωνται χρήματα ὅσων καὶ τὸ παρεχόμενον ἔλος· ἐν ἑκάστῃ δὲ περιστάσει εὐρισκόμενοι δὲν χωροῦμεν εἰ νὰ φράξωμεν. Διὰ τοῦτο ἡ παρουσία τοῦ κ. Ἰωάννη τῷ προξενείῳ ἐν Μοναστηρίῳ φαίνεται ἀναμφισβήτητα ποθεινὴ καὶ οἱ πλεῖστοι θ' ἀποθαρρυνθῶσι.

Ὁ Μητροπολίτης Μοχζενῶν συνέλαβε τὸ χαριστήριον ἀναφορὰν πρὸς τὸν Πατριάρχειον ὅτε δὴ δὲν ἠδυνήθημεν πλέον ἐκ συντόμου ἡμέρας ἡ ἀναφορὰ αὕτη ὑπογραφὴν ὑπὸ ἁπάντων τῶν ἐπισκόπων χειραγωγηθεῖσα, ἐξ ὧν ἐν τῇ ἐφημερίδι ἄλλοι μὲν ἀφιέλαναν τὴν ἔφοδον, ἄλλοι δὲ τὴν δημοσίευσιν ἕνεκα πρὸ ἑνὸς δυσλύτου ἐν τῇ Μητροπόλει ἡμῶν δημοσιευθείσης δὲν ὑφίσταται, οὔτε καὶ ἐπιστολὴ ἐφορείας φαίνεται· ὅθεν ἴσως πρὸ χρόνου σας ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀναφορᾶς εἶναι ἄλλος.

Οἱ βόρειοι μας Ῥωμοῦνοι ἐργάζονται σφριγηδὸν ἀνὰ τὰ ἀμιγῆ τὰ χωρία μέχρι ἐξοδεύοντες ἀδράσσοντα· ἐνῷ οἱ ἡμέτεροι ταχοὶ ἐοῦ ἔθνους καὶ τῆς ἐπιτυχίας δὲν σύνίστανται σῴζειν τὰ προλάβωσι τοιαῦτα παρὰ μόνον ἐξοδεύοντες τοῦ σφίσιν ἐοῦτον καιρὸν ἐν ἀπελευθερίᾳ.

Ἐν Φλωρίνῃ τῇ 14 Ἰανουαρίου 1904. Νικόλαος Α. Πύρρος